

TEOLOGIA ÎNTRUPĂRII MÂNTUITORULUI OGLINDITĂ ÎN COLINDELE DE CRĂCIUN

Îată-ne, prin harul iubitorului și milostivului Dumnezeu, făcând pregătiri pentru a sărbători încă o dată măritul Praznic al mântuirii noastre, Nașterea Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Ori de câte ori sosește acest Praznic, nu putem să nu retrăim amintiri frumoase din copilăria noastră, legate de acest sezon festiv și plin de bucurie. Și, se pare că pe măsură ce înaintăm în vârstă, devenim tot mai sentimentali. Fie că împărtășim aceste amintiri cu membrii familiei noastre sau cu prietenii, fie că ne coborâm în adâncul ființei noastre și decidem să depănăm aceste amintiri în tăcere, acest exercițiu mental își are explicația în intensitatea cu care am anticipat și apoi am trăit Crăciunul în nevinovăția copilăriei noastre, dar și în taina care învăluie acest mare, unic și greu de înțeles act de intervenție al lui Dumnezeu pentru mântuirea noastră.

Din momentul când îngerii au cântat prima colindă de Crăciun **“Mărire întru cei de sus, lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire”** (Luca 2: 14) în noaptea sfântă a Nașterii Domnului, creștinii le-au urmat exemplul, propovăduind din generație în generație, vreme de peste două mii de ani, mila cea bogată, compasiunea și dragostea cea fără de margini ale lui Dumnezeu față de neamul omenesc.

Cine dintre noi nu-și amintește de anii când, împreună cu alți copii, mergeam cu colinda din casă în casă, înfruntând cu curaj zăpada mare și frigul nopții? Deși o făceam pentru darurile sau banii pe care ni-i ofereau gazdele, nimeni (nici chiar părinții noștri) nu ne-au spus că, de fapt, noi repetam ceea ce făcuseră îngerii în noaptea Nașterii lui Iisus: răspândeam lumii vestea că s-a împlinit făgăduința lui Dumnezeu de a trimite pe Unicul Său Fiu pentru mântuirea neamului omenesc. Noi eram îngerii timpului nostru care vesteam bucuria cea mare păstorilor, gospodinelor, țăranilor, muncitorilor, dascălilor, preoților, etc., comunităților noastre. De aceea trebuie să încurajăm pe copiii și nepoții noștri să continue această tradiție minunată de vestire și preamărire a venirii Mântuitorului la noi.

Să analizăm acum conținutul unora din aceste colinde, transmise din generație în generație, și să înțelegem că ele nu sunt cântece fără sens, alcătuite la întâmplare, ci mai degrabă, mesaje bine gândite, pline de înțeles teologic și doctrinar, avându-și originea în Europa, unde mesajul creștin a fost propovăduit de înșiși Apostolii Fiului lui Dumnezeu cel Întrupat.

Ținând seama de relatările evanghelice, unele colinde evidențiază prezența și participarea, la evenimentul Nașterii Domnului, a elementelor naturii (**aștrii cerești**) și a **personajelor (martorilor oculari)**, atât **din lumea văzută**, cât și din cea **nevăzută**: **“Steaua sus răsare / Ca o taină mare / Steaua strălucește / Și lumii vestește”** (Steaua sus răsare); **“La Vitleem colo jos / Cerul arde luminos / Preacurata naște astăzi pe Hristos”** (La Vitleem colo jos); **“Îngerii cântau / Păstori fluierau / Magii se-nchinau / Toți se bucurau”** (Praznic luminos);

Colindătorii au un rol dublu: acela de **vestitori (îngerii generației lor)** ai evenimentului care marchează începutul mântuirii lumii, precum și acela de **răscolitori de conștiințe (prooroci)**, îndemnând gazdele să se pregătescă, nu numai din punct de vedere material, ci și duhovnicesc, să-și împodobească candelile sufletești pentru primirea Mirelui: **“Sus boieri, nu mai dormiți / Vremea e să vă treziți (gătiți) / Casa să v-o măturați / Și masa s-o încărcați”** (Sus plugari);

Întruparea celei de a doua persoane a Sfintei Treimi **din Fecioara Maria** este absolut reală („*Și Cuvântul trup S-a făcut și S-a sălășluit între noi*” - Ioan 1: 14). Drept consecință, Fiul lui Dumnezeu cel Întrupat, din punct de vedere al firii omenești, pe care a asumat-o de bunăvoie, are nevoie de

aceeași **gingașă îngrijire și protejare** împotriva **elementelor naturii**, ca orice prunc plăpând: **“Din Fecioară S-a născut / Și cu lapte S-a crescut / Cu scutece S-a năfășat / Și în brațe S-a purtat / Domnul Iisus Hristos”** (Nouă azi ne-a răsărit); **“Mititel, înfășețel / În scutec de bumbăcel / Vântul bate, nu răzbate / Neaua ninge, nu-L atinge”** (Astăzi s-a născut Hristos);

Mesia cel făgăduit de Dumnezeu Tatăl și prezis de proorocii Vechiului Testament nu **S-a născut** dintr-o femeie oarecare, ci **din Fecioara Maria, din Precurata**, care fusese pregătită pentru acest rol înainte de nașterea ei și apoi prin petrecerea vieții la Templu, în rugăciune și devoțiune totală: **“Că astăzi Curata / Prea nevinovata / Fecioara Maria / Naște pe Mesia”** (Steaua sus răsare); **“Precurata naște astăzi pe Hristos”** (La Vitleem colo jos).

Un alt adevăr teologic-doctrinar, care stă drept fundament al propovăduirii Bisericii Ortodoxe, este cel privitor la **deoființimea Fiului lui Dumnezeu cu Tatăl și cu Duhul Sfânt și existența Sa din veșnicie**, împreună cu celelalte două personae ale Sfintei Treimi. Nici acest adevăr nu rămâne neevidențiat de frumoasele noastre colinde: **“Astăzi S-a născut / Cel fără de nceput / Cum au spus proorocii”** (O, ce veste minunată!).

Nici **elementul pastoral**, care este parte intrinsecă a etosului românesc, nu lipsește din mesajul colindătorilor. Colinda intitulată **“Trei păstori”** este de o frumusețe unică în acest sens. Cei trei păstori își unesc eforturile în a căuta și culege cele mai frumoase și mai reprezentative **flori din spațiul mioritic**, pe care apoi, cu măiestrie și finețe le împletesc într-o **cunună**, pe care i-o oferă **Pruncului Împărat** ca dar din partea întregului neam românesc. Ei joacă rolul **Magilor români** care, prin darul cules cu grijă din grădina lui Dumnezeu, reprezintă sensibilitatea sufletului românesc și totodată îndeplinirea unui **act liturgic, de epicleză**, prin oferirea celor pe care Dumnezeu ni le dăruiește, ca dar spre sfințire (**“Ale Tale dintru ale Tale, Ție-Ți aducem de toate și pentru toate”**): **“Trei păstori se întâlniră / Și așa se sfătuiră: / Haidеți fraților să mergem / Floricele să culegem / Și să facem o cunună / S-o împletim cu voie bună / Și s-o ducem lui Hristos / Să ne fie de folos.”**

Întruparea Mântuitorului face parte din planul veșnic al lui Dumnezeu Tatăl de **mântuire a neamului omenesc**, pe care-l înfăptuiește prin trimiterea în lume a Unicului Său Fiu. Acesta însă este un act trinitar, pentru că la el participă, de bunăvoie, atât **Fiul, care vine (“în numele Tatălui”)**, cât și Duhul Sfânt, prin rolul Său în actul de concepție a lui Hristos: **“Pe Fiul în al Său nume / Tatăl L-a trimis în lume / Să se nască și să crească / Să ne mântuiască”** (O, ce veste minunată!).

În altă colindă găsim aceeași idee dar, de data aceasta, dezvoltată și plină de înțeles biblic și teologic; Nașterea Domnului este descrisă ca **înfăptuirea protoevangheliei**, în care **Fecioara Maria este mijlocitoarea actului de înnoire a neamului omenesc**, descendent din protopărinții (**“strămoșii”**) Adam și Eva: **“Raiul cel închis / Azi iar s-a deschis / Șarpelui cumplit / Capul s-a zdrobit / Și strămoșii iară / Prin Sfânta Fecioară / Iar s-au înnoit”** (Praznic luminos);

În cele de mai sus am făcut referire doar la cele mai cunoscute colinde din vastul tezaur pe care-l avem. Obiceiurile noastre legate de Praznicul Nașterii Domnului sunt de o frumusețe, profunzime și bogăție teologică neegalată. Dacă ne gândim la **“Cântecul de Stea,”** acesta singur poate fi subiectul unui eseu.

Închei cu urările de sănătate și bucurie, în mod superb exprimate în **“Colindița: “Sus, mai sus v-am înălțat / Ce-am știut tot v-am cântat / Rămâneți dar sănătoși / Sănătoși și bucuroși / C-ați ajuns ziua cea sfântă / Când colindele se cântă / Sărbătoarea lui Hristos / Să vă fie de folos!”**

Pr. George Bazgan